

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.

A szerkesztőség kéziratok visszafizetését és hirdetések kiadására nem vállal felelősséget. Előfizetők és hirdetői kiadására nem vállal felelősséget.

Vázsonyi államosit.

Egészen stilszerűen: szombaton tartotta meg Vázsonyi Vilmos nagy beszédét a választójogi javaslat védelmére. Határozott védőbeszéd volt és a miniszter ezuttal ismét védőüggyvéd lett: érezte, hogy súlyos esettel áll szemben és erősen terhelt vádlottat kell védenie.

A védőbeszédben az igazságügy-miniszter beismert. Beismerte azt, hogy az általa tervezett választójogi reform több szempontból a nemzetre nézve igenis aggályos, beismerte pedig ezt azzal, hogy saját javaslatának káros hatásaival szemben garanciákat keresett.

Vázsonyi a választójogi reformmal kapcsolatosan kirándulást csinált a belügyi és a közoktatásügyi miniszterek területére és azok fogadatlán prókátoragyanánt egyszerre belügyi és közoktatásügyi programokat is adott. Kikerekítette a vármegyéket, amin valószínűleg épp úgy csodálkozott Tóth János, mint a hogy méltán boszankodhatott volna Vázsonyi, ha Tóth János a királyi táblák területének új beosztását jelentette volna be. Vázsonyinak kissé fejébe szállott a dicsőség s azt hitte, ha lehetett ő választójogi és igazságügyi miniszter, miért ne lehetne belügyminiszter is. De felcsapott egy kicsit vallás- és közoktatásügyi miniszternek is és Apponyi helyett is adott programot, csak azt nem tudni, Apponyi megköszönte-e a szíves helyettesítést? Vázsonyi Apponyi helyett egy egyszerű gesztussal bejelentette az iskolák államositását, hangsúlyozva, hogy ezt „a felekezetek érzékenykedésére való minden tekintet nélkül” kell végrehajtani, első teendőül pedig a tanítóképzés sürgős államositását írta elő.

Nem tudjuk, mit szolt Apponyi ahhoz, hogy az ő kedves barátja és miniszterháza belekotnyeleskedett a közoktatásügybe? Nem tudjuk, lesz-e bátorsága felelősségre vonni Vázsonyit ezért a nyilvánvaló hatásköri határsértésért? Egyelőre tudomásul vesszük, hogy a demokrata kormány zsidó igazságügyminisztere a hitvallásos iskolák után kapkod és bejelentette a szabadkőművesek egyik programpontjának megvalósítását.

Apponyi intézze el a maga hivatalos dolgát Vázsonyival, a keresztény Magyarország tudomásul veszi Vázsonyi

őszinte elszólását és levonja belőle a következtetést.

Az első következtetés az, hogy Vázsonyi választójogi javaslata csapnivalóan rossz, mert ime ő maga is csak úgy meri elfogadásra ajánlani, ha a javaslat káros és nemzeti szempontból veszélyes intézkedéseivel szemben másfelé kapkod segítségért. Ez a javaslat kész betegség, nyomban orvosságot is keres ellene maga Vázsonyi. Feje tetején táncoló politika: Vázsonyi egyik kezével beleoltja a nemzet testébe a betegséget, a másik kezével pedig a páholyok sötétjében készített kuruzsló kotyvalékot hoz, vegyük be azt is, hogy bele ne haljunk a választójogi javaslat bacillusába. Nem okosabb dolog volna-e, ha inkább a betegség bacillusát volna szíves Vázsonyi tőlünk távol tartani?

Ugy látszik, a Vázsonyi-féle választójog azért lett olyan sürgős, hogy azzal kapcsolatosan agyoncsapják a hitvallásos iskolákat.

Rettenetesen naiv és sánta és ügyetlen az egész okoskodás, mellyel Vázsonyi az államositást a választójoggal kapcsolatba hozza. A választójog korlátlan kiterjesztése azért szükséges szerinte, hogy az entente és a nemzetiségek ne szidják Magyarországot. Ha ettől a lármától úgy fél az igazságügyminiszter ur, hát talán azt hiszi, hogy az iskolák államositása esetén Vázsonyit Bukarest és Prága diszpolgárukká fogják választani s Mihályi és Pop-Csicsó kézcsoakra járulnak eléje? Ne zenéljenek a páholyokból olyasmit, amit maguk sem hisznek. Mondják meg őszintén, miről van szó, mit akarnak.

Álljanak elő nyíltan, hogy a háttérben nem is a nemzetiségek, hanem szabadkőművesek vannak. A páholyokban sürgetnek olyan választójogot, mely a nemzetiségeket teszi urrá Magyarországon. A szabadkőműveseknek kell a hitvallásos iskolák, a hazafias katolikus és protestáns iskolák bezárása, hát mindezt szállítja is nekik prompt és fix kedves Vilmosuk, nekünk pedig — vakulj magyar! — megmagyarázza, hogy egy rossz iskolatörvénnyel a rossz választójogi törvényt rögtön jóvá lehet tenni.

Nem oda Buda, akarjuk mondani: nem oda Terézváros!

Az iskolák államositása, melynek első bevezető aktusa volna a tanítóképzés államositása, a legdurvább sérelem, mely a hazafias és dicső történeti multra visszatekinthető katolikus és protestáns iskolákat érhetné. Akármilyen nagy tekintély Első Vázsonyi Vilmos a Dohány-utcában és kapcsolt részeiben, ezt a durva sérelmet a keresztény magyarság elviselni nem fogja. Kikérjük magunknak azt, hogy Vázsonyi rossz választójogi javaslatára a mi bőrünkől hasítsanak flastromot. Ha rossz a javaslat, bizzanak meg más jobb javaslat elkészítésével, ez a logikus eljárás.

Egyébként pedig érdeklődéssel várjuk, mit szol iskoláink bejelentett durva elkobzásához az új koalícióban benne lévő keresztényszociális néppárt? Az államositás bejelentését valahogyan eddig talán nem vette észre, mert a vasárnapi Alkotmány Vázsonyit ugyan feldicséri. Várjuk azt is, hogy Apponyi hogyan fogja visszautasítani Vázsonyi belekontárkodását olyan dolgokba, a melyekhez semmi köze sincs? A keresztény magyarság eddig is megalkotta a maga véleményét a Vázsonyi-éréről, most csak azt várjuk, mikor fog kiábrándulni belőle valahára az egész Magyarország?

A királyi pár távirata gróf Széchenyi püspökhöz.

Gróf Széchenyi Miklós püspök a királyi családot ért örvendetes esemény alkalmából táviratilag fejezte ki szerencsekívánatait a király és a királyné előtt. A gratulációkra a királyi kabinetirodától és a királyné főudvarmesteri hivatalától a következő válaszok érkeztek:

Wien Hofburg 361. 33/30 13. 1. s.

Nagyméltóságu

Gróf Széchenyi Miklós
püspök urnak

Nagyvárad.

Ő császári és apostoli királyi feltevése nagyméltóságodnak a legifjabb főherceg születése alkalmából előterjesztett szerencsekívánataiért legkegyelmesebben szíves köszönetét kifejezni méltóztatik. Legfelső parancsra báró Nagy.

Wien, Burg 454. 33/31. 16. 11. m.

Nagyméltóságu és Főtisztelendő
Dr gróf Széchényi Miklós
püspök

Nagyvárad.

A császárné és királyné Öfelsége nagyméltóságodnak a felséges családban történt örvendetes esemény alkalmával kifejezett szerencsekívánatait legmelegebben köszöni. Legfelsőbb meghagyásból: Esterházy Sándor.

A többtermelésről.

Irta: zetelaki Máté Imre.

A magyar állam — mint tudjuk — első sorban is mezőgazdasági állam, az ipara fejlődésben van s a magyar kereskedelem is kibontotta szárnyait. Ugy a mezőgazdaságban, iparban, mint a kereskedelemben a háború utánra a többtermelés van kitűzve célul. Az ipar és a kereskedelem terén a többtermelésre irányuló tevékenység könnyen fog megindulni, mert azok az anyagok és eszközök, amelyek ezen a téren a munka megkezdéséhez és fokozásához szükségesek megvannak és meglesznek. Az a fejlődés ugyanis, amely a magyar ipar terén a háborút közvetlenül megelőző évtizedekben folyt, a háborúval nem akadt meg, csak specializálódott. A magyar ipar az ipari többtermelés módját a háború alatt elsajátította, jobban mondva önmagából kifejtette.

Igaz, hogy az ipari munkaerő is megcsökkent, de ez az iparban nem oly végzetes, mint a mezőgazdaság terén, mert a munkagépek, úgy a munkáskezet, mint annak intelligenciáját nagyrésztben pótolják.

Az ipari többtermelés a háború után minden bizonnyal — bár kis átmenettel — akadály nélkül meg fog indulni, s fejlődni fog, azonban sok tennivalónk lesz a mezőgazdasági többtermelés terén, ahol munkánk a művelhető földtalaj határai közé szorul.

Az emberiség tápláló dajkája, a föld, amely nem engedi éhenveszni azokat, akik őt szeretik és bízna benne. Érezzük s tudjuk ezt mindannyian, s tekintetünk a mezőgazdaság felé fordul, kutatva az eszközöket és módokat annak fejlesztésére s erőssé tételére.

Ez a törekvés nem egyéni vagy érdekeltségi, mert ma már nincs irányadó tényező, mely ne volna áthatva a mezőgazdasági termelés fontosságától, annak fejlesztésétől s a többtermelés szükségétől.

A mezőgazdaság mai állapotát tekintve, kénytelenek vagyunk látni, hogy a magyar mezőgazdaság nem termel annyit, mint amennyit az adott viszonyok között termelnie lehetne és kellene.

A központi hatalmak, de különösen Németország joggal remélték, s remélik, hogy Magyarország mezőgazdasága a központi hatalmak közlelmézését biztosítja. Ez a feladat súlyos, de a magyarság mezőgazdasági fejlődésének szép jövőt ígér.

Ha összehasonlítjuk a földművelésügyi kormány mezőgazdasági statisztikáját a németországi statisztikával, — szegyenletesen érdekes eltérést tapasztalunk. Az ő sokkal gyengébb termőképességű talajukon magasabb termésátlagokat érnek el, — ami figyelemzetésül szolgál gazdálkodási módszereink kevésbé praktikus voltára. Kivitelünk bármily nagy számokkal dolgozik is, nagyon csekély ahoz, amit produkálni képesek volnánk, ha kellő módon kihasználnánk termőföldjeinket s több szakértelemmel gazdálkodnánk.

Gazdasági életünk sürgős szükségleteként jelentkező többtermelés gyakorlati meg-

valósítása a gazdát kettős feladat elé állítja. Elsősorban, hogy egy talpalattnyi földet se hagyjon felhasználatlanul, — másodsor pedig, hogy mindenütt azt termeljen, ami az adott viszonyok között legtöbb hasznot biztosít.

A mezőgazdasági többtermelés érdekében a cselekvés mezejére kell lépni az egyesnek, a társadalomnak, a tudománynak és az államnak. Az egyének le kell vetni régi kötöttséket s a nagyapáktól tanult szokásait. A kisgazda ne gondolkodás nélkül, az ösöktől örökölt ösztönszerű módszert kövesse, hanem tanuljon.

A tudás, szorgalom és lankadatlan munka a legnagyobb ereje az ország gazdasági életének, tényezője növekvésének és fejlődésének. A mai gazdáinknál pedig e tényezők közül valamelyik mindég, sőt nagyon szomorú, de néha mind a három is hiányzik. A szaktudás csak nagyobb birtokok kezelésénél van meg, pedig az éppugy szükséges a néhány holddal rendelkező kisgazdának is. Gazdáink régi büne: a maradiság kiirtandó. Gazdasági szaktudásra arroganciájuk miatt sem tehettek szert, mert a paraszt nem akar tanulni gazdálkodást, mert azt hiszi, hogy művészeti tökélyen áll a gyakorlati tudása: és amikor az időjárás szeszélye s a talaj nem ismerése folytán a kellő óvintézkedések hiánya a munkájának gyümölcsét nem hozza meg, — mindent okol, csak saját tudatlansága nem jut eszébe. Gazdáinknál hiányzik a kellő szorgalom, a lankadatlan munka.

Legszébb példáját adják annak, hogy tudással és szorgalommal mit lehet elérni, a német gazdák, akik szakértelemmel, nagy munkával és befektetéssel a legsoványabb talajt is az utolsó zsircseppjéig a kultura hasznos szolgálatába kényszerítik és náluk a föld, legyen az jó vagy rossz, mindenkor bőségesen terem. A német gazdák nemcsak a gyakorlati, de az elméleti részt is ismerik. A jó földet még termőbbé, a rossz földet pedig jó termővé teszik vasszorgalommal és nagy tudással. Ezen a téren gazdáink sokat tanulhatnak tőlük.

Meg kell változni egész mezőgazdasági rendszerünknek — a többtermelés jegyében. A mezőgazdaság a háború folytán oly helyzetbe jutott, hogy önerejéből nem lesz képes a többtermelés körébe belépni, de még a háború előtti eredményeket sem érheti el, annál kevésbé tud a növekedő terheléssel sikeresen megküzdeni. A gazdatársadalom és a mezőgazdasági munkások közül sok a hősi halott és sok lesz a munkaképtelen, nagyon megapadt az állatállomány, a mezőgazdasági épületek és eszközök tönkremennek.

Lehetetlen fizikailag, hogy a gazdatársadalom magára hagyatva a reá váro feladatoknak megfeleljen. Ellenben, ha az állam, a kormány, a társadalom, az egyes gazda, a gazdatársadalom összessége vállalva a többtermelésre törekvő gazdálkodási rendszer megteremtésére összefog, — egy erőteljes multunk biztos alapjára felépíthető nemzeti gazdaságunk.

Ha a pusztító vihar elmúlik s a kardokból ekevasat öntenek, a magyar gazda testben és lélekben átalakulva kétszeres erővel és lelkesedéssel fogja meg az ekeszarvát, ne riadjon vissza az esetleges nehézségektől, mert szorgalommal és kitartással meg lehet, de meg is kell azokkal küzdeni. Nemzetünk jövője a csatamezőről, a tettek mezejére vezényel mindnyájunkat, ahol ha nem véres, de minden bizonnyal verejtékes csatát kell megvívnnnk gazdasági életünk védelmére és felvirágoztatására.

A nagy költői igazságot „két jó van, mi fölött sorsnak nincs hatalma” ezek „szorgalom és erény” — Miklós Ödön módosítja: „kettő az, min épül a boldogság, a multból meríthető öröm és a jövőbe vethető remény”. Nem kell tehát csüggednünk, mert: „Volt szép multja a mezőgazdaságunknak, s lesz a sivar jelennél szebb jövője még”.

Választások a holnapi megyegyűlésen.

Biharmegye törvényhatósági bizottsága holnap délelőtt 9 órakor tartja meg e negyedévi rendes közgyűlést, melynek egyik legérdekesebb tárgya a lemondás, illetőleg nyugdíjazás folytán megüresedő tiszti állások választás utján való betöltése lesz.

A megüresedett állásokra meghirdetett pályázat szombaton járt le, az egyes állásokra a következők pályáztak:

Biharmegye tiszti főügyési állására, amely dr Fássy Lajos lemondása folytán üresedett meg, egyedül dr Gyöngyössy István tb. főügyész pályázott, megválasztása egyhangú lesz.

A megválasztása folytán megüresedő alügyési állásra hárman pályáztak: dr Némethy Ferenc, dr Szintay Lajos és dr Mangra Demeter. A három pályázó közül a hadifogságból hazatért dr Némethy Ferencet fogják nagy többséggel megválasztani.

A központi járás főszolgabírói állására pályázott Balásházy Iván, a berettyóújfalui főszolgabíróságra Fráter László, a székelyhídi főszolgabírói állásra három pályázó van: Ertsey Géza, Középegy Dezső és Fichtner Gyula. A főszolgabírói választások folytán megüresedő állásokra pályáztak: a derecskei főszolgabíróságra Ravazdy Barna, dr Szilágyi Jenő, a béli főszolgabíróságra Középegy Dezső és Berzsán Kornél. Béli főszolgabíróvá Középegy Dezsőt, Székelyhidra Ertsey Gézát, Derecskére Ravazdy Barnát fogják megválasztani.

Az esetleg megüresedő szolgabírói állásokra pályázatot nyújtottak be: Nadányi János, Bernáth Lajos és Kenéz Sándor, végül az aljegyzői állásra dr Pallay Béla adott be pályázatot.

Az árvizsgáló bizottságok megkezdik működésüket.

A lánckereskedelmi rendelet szabályozta a kereskedelmi forgalom lehetőségeit s az árvizsgáló bizottság hatáskörébe utalta, hogy egy-egy konkrét esetben valamely eladási ár túlzott magasságára vonatkozólag véleményt adjon, megállapítva azt, hogy forog-e fenn árdragítás és következképpen van-e helye büntető eljárásnak.

Ez a rendelet kissé későn jött, mert az összes uzsorások és árdragítók közben milliómosokká lettek. Ezentul tehát arra szorítokzik főként tevékenységük, hogy a közszükségleti cikkekre tájékoztató árakat kalkuláljanak ki, mert a lánckereskedelmi rendelet labirintusában a több hónapi fogházbüntetések és ezrekre menő pénzbírságok záporában a kereskedő tulajdonképpen csak egy esetben találhat biztos menedéket: ha az árvizsgáló bizottság által megállapított tájékoztató árak figyelembevételével dolgozik.

A bizottsági tagok kinevezése már megtörtént s most megkezdődik a munka, amelynek nem szabad bürokratikusnak lenni, hogy a kereskedelmi élet rugalmassága és gyakorlatiassága a paragrafusokon belül is érvényesülhessen. Eddig csak a közlelmézési bizottságok alakultak meg, a ruházati kérdésekben még nem intézkedtek. Fontos volna ha az ármegállapító bizottságok felülvizsgál-

nák a központoktól követelt magas árakat s kényszerítene őket, hogy nyereszkeskedés helyett közérdekű munkásságot fejtsenek ki.

A bizottságok a jövő hó elején már megkezdik működésüket. Nagyváradon szükséges ez mielőbb, hogy a lánckereskedelem, a felesleges, kártékony és improduktív közvetítők kiküszöböltesse, az áruk útjukon a termelőtől a fogyasztóig ne menjenek több kézen keresztül, mint ahogy ez szükséges s a közönség olcsóbban jusson árukhoz azon nyereszkeskedések megszüntetése által, amelyek a kereskedelem és a fogyasztók szempontjából egyformán károsak voltak.

Nincs jelenteni való.

Budapest, március 18. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Nincs különös esemény.

A vezérkar főnöke.

A németek 22 repülőgépet lőttek le.

Berlin, március 18. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös hadcsapata. Flandriában Armentyérestől északra, továbbá az angoloknak a Labassé-csatorna mindkét oldalán intézett előretöréseivel kapcsolatban a tüzérségi tevékenység több helyütt fokozódott, az arcvonal többi részén mérsékelt harcok közt maradt.

A német trónörökös hadcsapata. Az Olce és Aisne közt, Reimstől északra és a Champagne egyes szakaszaiban feléledt a tüzérségi tűz. A Maas mindkét partján pedig fokozott erővel egész nap tartott.

Albrecht württembergi herceg hadcsapata. A lotharingiai arcvonalon és a középső Vogézekben időnként tüzérségi tevékenység.

Az egész arcvonalon igen élénk repülőtevékenység. Francia repülők a Le-touri jól felismerhető kórház-telepekre bombákat dobtak. Mi tegnap 22 ellenséges repülőgépet, 2 kötött léggömböt lőttünk le. Kroll haduagy 21-ik légi győzelmét aratta.

Februárban a német arcvonalakon az ellenséges haderők 18 kötött léggömböt és 138 repülőgépet vesztek, melyek közül 59 vonalaink mögött, a többi az ellenséges állások mögött megfigyelhetően lezuhant. Mi harcban 61 repülőgépet és 3 kötött léggömböt veszítettünk.

Keleti harctér.

Déli Ukrániában megszállottuk Nikola jevet.

A többi harctéren nincs újság.

Ludendorff, első főszállásmeister.

* Uri házhoz három kislány mellé jó indulatu keresztény házilány kerestetik. Cim a kiadóhivatalban.

* Eladó egy sötétkék női kosztüm, egy karkötő női zsebóra, egy kámzsás férfi gallérvényeg és egy viseltes női cipő. Szent János-u. 78.

* Milflörös, babos és szines nyerselymek, schotlisch sötétkék és fekete ruhaselymek és selyemszövetek olcsón eladók. Teleky-utca 29.

Tisza beszéde a választójogról.

A választójogi bizottság mai ülésén gróf Tisza István beszélt.

Mindenekelőtt a nemzetiségi kérdéssel foglalkozott s elismerte, hogy a háboru tanulságai a kérdést új világításba helyezték. A háboru alatt a nemzetiségek egy része hiúnek mutatkozott, a többség szeretettel harcolt, a ruthén nép is államhiúnek mutatta magát.

Az erdélyi román betörés szomorú tanulságokkal járt: az ellenséges haderőkkel összeköttetésbe jutott románság sok részben megfélekedett a hiúségről. Elv legyen, hogy jó bánásmóddal igyekezzünk a nemzetiségeket megnyerni, viszont radikálisan szét kell tépni minden szálát, mely a tótokat a csehekkel összeköti. Konstatálja, hogy az erdélyi magyarság helyzete sokkal jobban megvan támadva, mint a háboru előtt.

Az általános választójog címéről azt mondja, hogy a 6 elemi osztály elvégzéséhez kell kötni. A négy elemiről több szónok kimutatta, hogy a magyarság rovására fog szolgálni, azért szükséges a 6 eleminek a választójogi feltételül megállapítása. A 6 elemi osztály a magyarság javára fogja a helyzetet megváltoztatni. A 4 elemi osztályt sok gyermek elvégzi. A területi cenzusról beszélt azután, mely a kisgazdáknak szükséges, mert az egyoldalú cenzus a kisgazdára igazságtalan eredményre vezet. Ez a követelmény abszolút demokratikus.

Az analfabéták választójogát hajlandó megfontolás tárgyává tenni. Ha megkapta a részletes adatokat, számítás tárgyává kell tenni, hogy az analfabéták cenzusa megyerőlmegyére mily eredménnyel jár.

Ez alapon a részletes vita során lehet eldönteni a kérdést. Különböző is az irni-olvasni tudók között sok a magyar. Az analfabétákat is tekintetbe véve csekély marad a magyar többség. Erdélyben 100,000 analfabéta mezőgazdával szemben 37,000 analfabéta birtokos van, de ezek közül igen kevés 6 holdnál nagyobb birtokos jön be. A magyar irni-olvasni tudásra vonatkozólag ugyanazok az elvek vezetnek, mint Bethlent.

A választójog kérdését könnyen eliminálni lehet, ha a módosítások tekintetében megegyeznek és ebben nem akadály senkinek a reputációja sem. Ha ez a mód nem volna megvalósítható, a bizottság és a Ház megcsinálják a maguk módosítását, akkor a kormány feladata cselekedni. A fenyegető veszedelmekkel szemben csupán 400,000 választóról van szó és nem lehet, hogy ezen a számon a megegyezés meghiusuljon. A háboru választás kijátszása az alkotmányosságunknak, mert a távol levő választókra nem lehet apellálni. Mi megtettük az első lépést a közös munka felé. Ha távol állunk is a kormánytól, a kormánnyal haladhatunk karöltve a nemzeti érdekek szolgálatában. Ha ez az igyekezet nem sikerülne, fel fogjuk venni a harcot vérző szívvel, de férfiasan.

A mi lelkiismeretünk tiszta. A történelem és a nemzet fog itélni eljárásunk felett.

Óriási éljenzés követte Tisza szavait.

Vázsonyi reflektál Tiszának különösen a nemzetiségi vármegyékre vonatkozó kifogásaira. Kijelenti, hogy a házfelosztással nem

foglalkozott, mert a bizottságnak a választójoggal kell foglalkoznia. Ez egy politikai kérdés, melynek bírálatába majd a ténynek bekövetkezésével kell bocsátkozni. A kormánynak a felosztásra felhatalmazással kell bírnia, mert ha ez nincs kezében, akkor darabont kormány.

Vázsonyi után Tisza személyes kérdésben szólal fel. Ujra megismétli azt, amit beszéde végén mondott, hogy a választásokra nem lát lehetőséget.

Apponyi szólalt fel ezután. A jogok és köteleességek tekintetében egyenlő mértéket kell alkalmazni. Kulturpolitikai programot ad kapcsolatban a választójoggal. A megígért jogkiterjesztést teljesíteni kell, mert ha ezt meg nem tennénk, akkor a kormány egyéni reputációját játssza el. Amit a néppel szemben vállaltak, azt teljesíteni akarják.

Az elnök ezután szavazásra tette fel a kérdést. A javaslatot egyhangulag elfogadták a részletes tárgyalás alapjául a Szász Pál egyetlen szavazatával szemben.

Az elnök bejelentette, hogy Bethlen István gróf a külön bizottság kiküldésére vonatkozó indítványát visszavonta.

Az elnök indítványára elhatározták, hogy a bizottság husvét után tart ülést.

A Kath. Növédő Egyesület teadélutánja.

A Növédő Egyesület tegnapi teadélutánján ismét válogatott, kedves társaság találkozott, ami mindennél jobban bizonyítja ezen délutánok életrevaló voltát. Jelen voltak a következők:

Justh Károlyné, Eleméry Ferencné, Olasz Ilka, Hosszu Jánosné, Kiss Vally, Stachó Pálma, Altnóder Margit, Harmathy Károlyné, Grunwald Henrikné, öz. Janky Józsefné, Molnár Imréné, Györfy Istvánné, Mikeszka Gyuláné, Schillerné Szolcsányi Olga, Várszeghy Lajosné, Miskowszky Sylvia, öz. Ováry Sándorné, Ováry Klárka, Szontagh Gusztávné Barabás Erzsébet, Csátary Jánosné és leánya, dr. Krüger Aladárné, Cziffra Kálmánné, Dajkovits Jánosné, Nickl Mária, Poldesz Richárdné, Pfalz Emilné, Stankoczy Örnagyné, Farkas Zilla, Schwartz Gézánné, öz. Olasz Ákosné, öz. Vertán Lajosné, Vertán Antalné, Bangha Aurélné, Kapustyak Rezsőné, öz. Márkus Lászlóné, Szilágyi Dózsa, Kosztáné Vucskits Mártha, Páll Ilonka, Gálly Sándor, Boocz Irmus, Kalenda Boriska, Frcyler Margit, Pallay Lajosné, öz. Nadányi Károlyné, Szilassy Gilzi, Márkus Rózsá Marlin Matyi, öz. Mezei Vilma, Beöthy Klára, Sztaniszlavszkyné.

A társadalmi működés egy lelkes apostola, öz. Olasz Ákosné urhölgy, az egyesület alelnöke tartott felolvasást, amelyet a legnagyobb figyelemmel kísértek. Megkapó volt, amint mindjárt az elején ismertette, hogy a világhírű Folster, müncheni egyetemi tanár, hogyan távozott el a „szabad” gondolatától és lett a keresztény gondolat nagy műveltségű apostola és nevelője. Majd bemutatta az élet és jellem c. munkája alapján az önnevelés szükségét, értékét és módját s ebben lehetett látni azokat a mély és finom lélektani vonásokat, a tiszta logikát és az erős meggyőződést, amely Folster munkáit jellemzi. Minden ember, férfi vagy nő nagyon sok tanulságot merithet Folster munkáiból.

Az előadást élénk tetszéssel fogadták.

A tiszta bevétel 142 korona az anya- és csecsemővédelem javára. Felülfizettek: Justh Károlyné 20, özv. Grunwald Henrikné 3, Janky Józsefné 8, dr. Molnár Imréné 2, özv. Óváry Sándorné 8, Koszta Istvánné 2 korona.

Tengeralattjárók a vásznan

Az Adria Egyesület előadása.

Nagyszámu előkelő közönség jelenlétében folyt le vasárnap délután a Magyar Adria Egyesület előadása a Kath. Kör nagytermében.

Dr. Karácsonyi János c. püspök, mint az Adria Egyesület tagja üdvözölte a megjelenteket, majd vázolta röviden az Adria Egyesület célját, jelentőségét és működésének hazafias intencióit.

Utána dr. Rónay Tibor sorhajóhadnagy tartotta meg aktuális felolvasását a tengeralattjáró hajókról. Élvezetes, tanulságos felolvasásban irányult kísérleteket, a legrégebb időktől egész mostanig, míg sikerült olyan tökélyre vinni a tengeralattjáró naszádok építését, amelyeknek oly nagy szerepük van a mai világháboruban.

Részletes statisztikai adatokkal mutatta ki Angol, Francia és Olaszország tengeri erejének nagyságát a háboru előtt, valamint azt, hogy a tengeri naszádok pusztítása folytán mennyivel szállott alá az angol és a többi ellenséges államok hajótere, amelyet semmiképpen sem bírnak pótolni. A számadatok csoportosításából azt a konkluziót hozta ki, hogy a központi hatalmak győzelmét főleg a tengeralattjárók működése biztosítja s nemsokára békére kényszeríti ellenségeinket.

A tanulságos felolvasás után remek vetített képekben mutatta be a monarchia azon tengeralattjáró naszádait, amelyek az ellenség legnagyobb hadijajóit küldték a tenger fenekére.

Végül pompás mozgó fényképekben mutatott be egy égből ellenséges hadihajót, egészen az elmerülésig, majd egyik tengeralattjáró naszádunkat mutatta be működés közben, amint megtorpedóz egy ellenséges hajót, a torpedó borzalmas hatását, a tengeralattjáró vizalá merülését és felemelkedését a tenger felszínére.

Ugy a kitűnő előadást, mint a remek képeket nagy tetszéssel fogadta az előkelő közönség.

Megalakult a ruházati cikket beszerző részvénytársaság.

A hivatalos lap legutóbbi száma közli a kormány rendeletét, amely szerint a ruházati ügyek egységes intézésének érdekében felhatalmazást kapott a kereskedelemügyi miniszter, hogy a Népruházati Bizottság üzleti tennivalóinak ellátására oly részvénytársaságot alapítson, mely a nyereszkesedés kizárásával a jelzett célra alakul.

A részvénytársaság igazgatóságát és ennek tagjai sorából az igazgatóság elnökét, valamint a felügyelőbizottságot és a felszámolókat a kereskedelemügyi miniszter nevezi ki.

A társaság a Népruházati Bizottság fennállásának tartamára alakul, az évi osztalék a befizetett részvénytőke 5 százalékát nem haladhatja meg.

A Népruházati Bizottságba képviselőket neveztek ki a miniszterelnökség, a belügy, pénzügy, honvédelem, átmenetgazdasági, kereskedelmi miniszterium részéről, azonkívül a bizottság tagjai közt helyet foglalnak a termelő, kereskedő és fogyasztó érdekeltség köréből meghívott szakértők, az állami tisztviselők országos egyesületét Kosinszky Viktor kir. tan., az ország kereskedelmi és iparkamaráinak közös irodáját Szávay Gyula igazgató képviseli.

A kereskedelemügyi miniszter a ruházati ügyek egységes intézésének biztosítására dr. Maly Ferenc miniszteri tanácsost bőr- és textilügyi meghatalmazottá nevezte ki, akinek hatásköre a textil- és textilkonfekcióipar, továbbá a bőr- és bőrfeldolgozó ipar termelésének biztosítására és fokozására, a ruházati ipar körébe sorozható összes anyagok, akár új, akár már használt (ócska) ruházati cikkek forgalmának, feldolgozásának és felhasználásának szabályozására, közszükségleti célokra való igénybevitelére és árának megállapítására vonatkozó ügyek kormányhatósági intézésére terjed ki.

A kártyázási adó holnap lép életbe.

A kávéházak és olvasókörök figyelmébe.

A kávéházakban, kaszinókban és társas körökben eddig legfeljebb csak arra ügyelt fel a rendőrség, hogy hazárdjátékot ne játszanak, holnaptól kezdve azonban már azt is ellenőrzik, hogy le van-e fizetve a kártyázási adó.

Az új adó holnap, szerdán délben lép életbe, amire felhívjuk az érdekeltek figyelmét, mert a kártyázási adójegeket előre kell kiváltani.

A vonatkozó hirdetmény a következő:

A városi tanács 2781—1918. sz. határozata folytán a vigalmi adó szabályrendeletnek a kártyázás megadóztatásáról szóló 8. és 20. § a f. hó 20-án délben 12 órakor életbelép. A vigalmi adó szabályrendelet ezen szakaszai a következőket rendelik:

8. § Nyilvános helyeken (mulató helyeken, belügyminiszter által láttaozott alapszabály alapján alakult társas körök, egyletek, kaszinók helyiségében) folytatott kártyázás után a vigalmi adó a város által kibocsátott bélyegjegyekkel a következőképpen rovandó le: Minden kártyázó után személyenkint (20) husz fillér vigalmi adó fizetendő a városi pénztár javára. Ez adó lerovása céljából a nyilvános mulatóhelyek engedélyesei, társaskörök, egyletek, kaszinók vezetői, igazgatóságai, vagy ezek megbízottjai az adóköteles kártyázóknak a kártyázás megkezdése előtt készpénzzel leendő azonnali beváltás végett a várostól előzetesen beszerzett megfelelő értékű bélyegjegyeket adnak ki. A bélyegjegy kiadás előtt színes jonnal jól láthatóan áthuzandó és beszakítandó.

20. §. A jelen szabályrendelet hatálya alá eső minden olyan cselekmény vagy mulasztás, amely a város házipénztárát megrövidíti, vagy azt megrövidítés veszélye-

nek kiteszi, nevezetesen a kártyázásnak a 8. §-ban említett adó lerovása nélkül engedélyezése, a városi bélyegjegyek színes irónnal való áthuzásának a 8. §. rendelkezései ellenére való elmulasztása, használt városi bélyegjegyek újból való használata, vagy annak megkísérlése 4—600 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntetendő s ezenfelül az illető fél a megrövidítés veszélyének kitett adó 2—8-szoros összegének megfizetésére is kötelezendő.

A pénzbírsággal egyidejűleg kirótt felémelt adó összegének egyhatodrésze a városi pénztárt, öthatodrésze pedig a tettenérőt, avagy nyomravezetőket és a tényállást kiderítő tisztviselőket illeti.

Felhívom ennél fogva a nyilvános- és mulatóhelyek engedélyeseit, társaskörök, egyletek és kaszinók igazgatóságait, vezetőit, hogy a kártyázási adó lerovására készített városi adójegy tömbök (100 lapos tömb 20 kor.) átvétele és a kiváltás végett f. hó 19-én kedden délelőtt a vigalmi adó kezelőségénél (Városháza, földszint, 26.) annál is inkább jelentkezyenek, mert a fenti rendelkezések be nem tartása a legszigorubbán fog büntettetni.

Nagyvárad, 1918. évi március 18.

Juricskay Barna s. k.
pénz- és adóügyi tanácsos.

..HIREK

A Kath. Kör Utolsó bõjti előadása.

Pénteken tartja a Kath. Kör utolsó bõjti estélyét, melynek nagyérdeklőségű, magas színvonalu műsora a következő:

1. Ima hazáért. A Bánk Bán c. operából. Kúrti István zenetanár vezetése mellett négykezes zongorakísérettel négyzólamra éneklő a r. k. tanítónőképző énekkara.
2. Nyitány a Hunyadi László c. operából. Zongorán négy kézre játszó: Lukácsy Mária és Sándor Ilona, tanítónő jelöltek.
3. Beszéd. Tartja dr. Vucskics Gyula prépost kanonok, a Kath. Kör alelnöke.
4. Részletek a Bánk Bán és Hunyadi László c. operákból. Gordonkán játsza Kúrti István zenetanár, zongorán kíséri Resch Mihály székesegyházi karnagy.
5. Király dal a Bánk Bán c. operából. Kúrti István zenetanár vezetése mellett négy kézre zongorakísérettel négyzólamra éneklő a r. kath. tanítónőképző énekkara.

* **Uj kormánybiztos.** A belügyminiszter értesítette Nagyvárad városát, hogy az Orsz. Hadigondozó Hivatal központi irányítására, közvetítésének ellátására kormánybiztosul Biharmegye és Nagyvárad városára Medve Zoltán nyug. főispán neveztetett ki s Kállay Ubul hasonló minőségét Biharmegyére megszüntette.

* **A Kath. Sajtó Hölgybizottság** folyó hó 19-én, ma kedden délután 6 órakor a Kath. Kör választmányi termében ülést tart. Tekintettel a tárgy fontosságára kérjük, hogy a tagok teljes számban megjelenni sziveskedjenek. *Elnökség.*

* **Államsegély háborus segélyre.** A miniszter értesítette Nagyvárad városát, hogy Nagyvárad város egyes közigazgatási alkalmazottai második háborus segélyének fedezéseül előlegül 2445 K állami hozzájárulást engedélyezett.

* **Rimler Károly polgármester kitüntetése.** Röviden már említettük, hogy királyi Ő Felsője Rimler Károly polgármestert a vaskoronarenddel tüntette ki. Rimler Károly harminc évnél hosszabb idő óta kiváló tisztviselője Nagyvárad városának s mindég buzgó odaadással, a város iránti meleg szeretettel töltötte be állását, úgy alantasabb tisztviselő korában, mint később, mikor a törvényhatóság megtisztelő elismeréséből és bizalmából a város élére állította. Mint közigazgatási gyakornok, lépett a város szolgálatába s csakhamar mint fogalmazó vezette a katonai ügyosztályt. Innen jutott a főkapitányi felelősségteljes állásba, melyet hosszú ideig töltött be. Rácz Mihály elhunyt után főjegyzővé s kevéssel ezután polgármesterré választották, amely diszes állásra már kétszer újból megválasztották. Főleg odaadó buzgóság, a polgárság érdekének szemelőtt tartása és feltétlen tiszta kéz jellemzik működését. Az ő polgármestersége alatt sokat fejlődött a város, amelynek talán senki sem örül jobban mint ő maga. A királyi kitüntetés méltó érdemek jutalma s bizonyára a város egész közönsége jóleső örömmel fogadja első polgára érdemeinek elismerését. A kitüntetésről szóló királyi kézirat, melyet a hivatalos lap vasárnapi száma közölt, a következő.

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére **Rimler Károly**nak, Nagyvárad törvényhatósági joggal felruházott város polgármesterének kiválóan buzgó közhivatali működése elismeréséül a III. osztályú vaskoronarendemet díjmentesen adományozom.

Kelt Badenben, 1918. évi március 6.

KAROLY sk.

Gróf Zichy Aladár sk.

* **A nagyváradai jogászok Nagyszalontán.** A nagyszalontai Vörös-Kereszt Egyesület 16-án, szombaton jótékony célú estélyt rendezett, melynek keretében a nagyváradai jogászok hét tagja: Kakas István, Rack Kálmán, Soltész Kálmán, Papp Károly és Sztarill Ferenc is vendégszerepelt. A rendezőség, Szikszay Lajosnéval élén, mindent elkövetett, hogy az est minél fényesebben sikerüljön, amit minden tekintetben el is értek. Rack Kálmán prologia után Fráter és Papp 2001 című darabját adták elő Soltész, Papp és Moldoványi, a darab a szereplők jó alakításával itt is nagy sikert ért el. Réde Margit monológot adott elő kedves közvevélenséggel. Nagy hatással játszottak Hecger Jánosné, ifj. Madas Miklós, kik az Ökör című népkomédiát adták elő. Ezután Kakas István és Rack Kálmán stancákat adtak elő, melyeket Papp Károly magánszáma követett. Rozványi Lólan a Hölgyek ligája c. monológot adta elő nagyszerű sikerrel. Az önkéntes nőszereg című jelenetben nyolc kedves szalontai urileány: Csáky Irén, Sarkady Pösze, Praznovszky Edit, Bajor Mariska, Szatmáry Alice, Bacsinszky Mancsi, Berkes Ili és Rédl Juci dr. Czinczér Sándorral mutatták be ügyességüket, amit viharos tapsokkal ismert el a közönség. Két táncot mutatott be ezután négy bájos urileány: Szatmáry Alice, Sarkady Pösze, Rédl Juci és Bacsinszky Mancsi. Az estét a Búvós szék című tréfa fejezte be, melyben Rédl Margit, Kakas István, Soltész Kálmán, Papp Károly, Markovits László, Mol-

doványi László, Sztarill Ferenc és Rack Kálmán arattak nagy sikert.

* **A Kath. Kőr utolsó vetítő estélye.** Ma tartja utolsó vetítő estélyét a Kath. Kőr. Dr. Némethy Gyula tb. kanonok, theologiai tanár tart előadást a mai vetítő estén „A Madonna-ideál a festészetben” címmel. Dr. Némethy Gyula egyike a legkiválóbb műértőknek s azért előadása a legnagyobb érdeklődésre tarthat számot. A tudós előadó egy szép művészettörténeti érdekű, düsseldorfi képsorozatot fog bemutatni vetített képekben, melyre felhívjuk a művészetszerető közönség érdeklődését. Az előadás 5 órakor kezdődik.

* **A többtermelés biztosítása.** Sopronvármegye legutóbbi közgyűlése elhatározta, hogy feliratot intéz a kormányhoz az iránt, hogy a katonaságnak és a közcélokra szükséges összes gabonanemű és takarmányfélleket, nemkülönb az élelmicikkeket is holdankint és adószerűleg vessék ki a termelőkre és a kivetett mennyiségen felüli termés a termelő szabad rendelkezésére álljon, illetőleg a szabad kereskedelem tárgyát képezze. Ezzel fokozottabb mértékben lesz biztosítva a többtermelés és az eddiginél realisabb alapon lenne biztosítva a katonaság és a nem termelők szükséglete is. — Sopronmegye feliratát megküldte Nagyvárad város és Biharmegye törvényhatóságainak is, pártolás céljából.

* **A Kath. Növédő Egyesület nagyheti konferenciái.** A vasárnapi számban már jeleztük a nagyheti konferenciák sorrendjét; ez annyiban helyreigazításra szorul, hogy a délelőtti konferenciák délelőtt nem fél 11-kor, hanem fél 10-kor lesznek. A délutániak fél 6 kor kezdődnek. A konferenciákon csak hölgyek jelenhetnek meg.

* **A Szurmay Sándor honvédalap jelvényei.** A br. Szurmay Sándor honvédalap javára művészi kivitelű jelvényeket és plaketteket hozott forgalomba a Hadsegélyző Hivatal. A jelvényeket Székely Károly szobrászművész, tart. hadnagy tervezte s ahhoz a mélyreható társadalmi mozgalom érdekében örömet állt modellt Szurmay Sándor honv. miniszter, a kinek kiválóan sikerült domborművi arcát az uzsoki harcok titáni küzdelmét simbolizált keretben mutatja be a jelvény. A sapkajelvényeket 2 koronáért, a nagy bronzplaketteket pedig 30 koronáért árusítja a Hadsegélyző Hivatal. Az ország védelmében elesett hős honvédekért legkevesebb amit a hálás utókor tehet: hogy gondatlan ellátást és nyugalmas jövőt ad elárult hozzátartozóinak. A Szurmay Sándor-alap célja annyira nemes, hogy a mozgalom intenciói megszólaltatják ezuttal is a melegen érző emberek szívét s ki-ki tehetsége szerint, de legalább két koronás sapkajelvény megvásárlásával részese lesz az alapnak. A jelvényeket a Hadsegélyző Hivatal központi elárúsító helyiségében (Akadémia utca 17) és városi üzletében (Kossuth Lajos utca 15) árusítják.

* **Halálozások.** **Flonta Mihály** építész leánya **Flonta Gizella** posta táviráda kiadó élete 23. évében elhunyt. Temetése tegnap délután nagy részvét mellett ment végbe. — **Fazekas Margitka**, **Fazekas Antal** ifjú leánya élete 16. évében elhunyt. Temetése ma, kedden, március 19-én délután 3 órakor lesz a biharmegyei kórházból.

* **Milliók kényszeregyezsége.** Friss és Grósz fakereskedő cég ezélt tiz évvel fizetéseképtelen lett s a cégtársak magukra vállalták az adósságokat, amelyeket azonban nem tudtak megfizetni. Most mindakét cégtag, Friss Manó és Grósz Albert kereskedő Rezső Mór dr. ügyvéd útján kényszeregyezséget kértek a törvényszéktől. Közel egy millió adósságuk után 5—5 százalékos ajánlottak meg hitelezőiknek, kiket a törvényszék tárgyalásra idézett. A megjelent hitelezők túlnyomó része Bolcas Lucian dr. jegyző előtt a kvótát elfogadta s így a kényszeregyezség valószínűleg létrejön egy háromszéki fatermelő r.t. jóállása mellett.

* **Véletlen szerencsétlenség áldozata.** Végzetes baleset áldozata lett **Keller Samuné** honvédszázados neje Budapesten. Férje revolverét babrálta a mult héten csütörtökön, mikor a revolver véletlenül elsült s a golyó halálosan találta a fiatal urnót, ki azonnal meghalt. Az elhunytban dr. Verzár Istvánné testvérét gyászolja. Az elhunyt urnó holttestét Kolozsvárra szállítják s szerdán délelőtt ott temetik.

* **Halálozás.** **Horváth János**nak, a törvényszék derék és szorgalmas irodatisztjének három és fél éves kisleánya **Juliska** tegnap reggel elhunyt. Az elhunyt kedves gyermek unokája volt Barza József előkelő iparosnak. Temetése szerdán délután 3 órakor lesz a Szacsvey-utca 33. szám alól.

* **Betörés Vizvezeték-utcán.** A közbiztonsági állapotok nagyon elfajultak Nagyváradon. A rendőrség sokakat elfogott már, akikre a gyakori boltbetörések rábizonyultak, de a betörések még mindig napirenden vannak. A hétfőre virradó éjjelen **Karger Sándor** vizvezeték-utcai szatócs boltját törték fel. Éjjél tájban a nehéz vasas boltajtót — mint a vizsgálat kiderítette — vasruddal kifeszítették, úgy, hogy az ajtó felső része le-tört az erős feszítéstől. Az üzlettulajdonos azonban a szomszédos szobában felébredt a nagy roppanásra és zajra s villanyt gyújtott, majd revolverrel kijött az üzletbe, de a betörők a villanygyújtástól elmenekültek minden eredmény nélkül. Az üzlet előtt levő sárban talált nyomok szerint vagy katonák, vagy hadifoglyok akarták kirabolni az üzletet. — Rendőr éjjeltől reggelig egyáltalában nem volt az egész környéken, ami azt mutatja, hogy a rendőrök még azt sem tartják szükségesnek, hogy legalább egyszer egy éjjel bejárják a reájuk bizott utcákat. Kevés a rendőr, az igaz, de legalább egyszer minden rendőr bejárhatná a posztját. Egyáltalán a város ezen részén, ahol a hegy miatt ugyis igen könnyű a gazembereknek a menekülés és bujkálás, rendőrt csak nagy ritkán lehet találni.

* **Felhívás a borbély és fodrász iparosokhoz.** Felkérem a testület kötelékébe tartozó összes borbély és fodrász iparosokat, hogy f. hó 19-én, azaz kedden este 7 órakor az ipartestület helyiségében a szakmát érintő rendkívül fontos ügyben megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1918 márc. 18. **Czeglédy Jeremiás.**

* **Helyreigazítás.** Kérésre kijelentjük, hogy a lapunk január 12-iki számában említett Somogyiné nem azonos Somogyi Istvánné szül. Földesi Eszter biharnagybajomi vasúti munkás, harctéren levő szakaszvezető nevével.

Ratifikálták az orosz békét.

Budapest, március 18. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelenti a Reuter-ügynökség: A békeszerződést március 15-én a szovjetek nyilvános ülése után ratifikálták.

A Magyar Távirati Iroda közli: Az orosz külügyi népbiztos Ausztria, Magyarország és Németország kormányaihoz a következő szikratáviratot intézte:

A munkások, katonák és parasztok szovjetjének nagyorosz kongresszusa 1918 március 16-án Moszkva városában ratifikálta a békeszerződést, melyet Oroszország március 2-ikán a központi hatalmakkal kötött.

Hertling bejelenti a béke ratifikálását.

Budapest, március 18. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés ma tárgyalta az Oroszországgal és Finnországgal megkötött békét. Hertling kancellár nagyobb szabású beszédet mondott. Beszédében foglalkozott a békekötés előzményeivel, melyek után a tárgyalások oly pont-hoz érkeztek végül, hogy le kellett mondani az igent vagy nemet. Megkötöttük március 3-án a békét s március 16-án az illetékes orosz gyűlés ratifikálta a békét Moszkvában.

Nem szándékozik kiérni az antant véleményére, mellyel a békét fogadta, csak utal arra, hogy az antant ráteszi egy semleges országra elnyomó kezét (Hollandiára utal) és ugyanakkor önzetlenségről beszél. Kívánjuk, hogy a súlyos megpróbáltatásokat kiállja Oroszország és ez az ország lehetővé tegye a rendezett viszonyok mielőbbi viszterését.

Rátér ezután a békeszerződésre. Ebben Oroszországra nézve nincs semmi lealacsonyító. Nincs szó hadikárpótlástól se annexióról.

Ezután elmondja, hogy a kurlandiai küldöttsége kifejezte azt az óhaját Kur-

landnak, hogy Németországgal szoros kapcsolatban akar élni. Ezt köszönettel tudomásul vettük. Litvánia küldöttségét a napokban várjuk, mely a kurlandokhoz hasonló nyilatkozatot fog tenni.

Néhány szót Lengyelországról. Ennek az országnak önállóságát Magyarország és Ausztria és a Németbirodalom uralkodója hirdette ki a világnak. Ebből az következik, hogy ennek az új államnak részletes megalkotását csak Magyarország, Ausztria és a Németbirodalom tárgyalhatja Lengyelországgal együtt.

Ha Romániában a béketárgyalások eredményre vezetnek, akkor a béke beáll az egész keleti harctéren. De ezzel a világ béke még nincs megkötve. Az antant szándékai nem változtak. El vagyunk készülve a további áldozatokra. Bizunk hadvezéreinkben és csapataink hősiességében. A felelősség azokra hárul, akik folytatni akarják a vérontást.

A kancellár után Busche államtitkár beszélt a béke feltételeiről.

Ezután a pártok szónokai beszéltek s ezzel a vitát holnapra halasztották.

Clémenceau és Orlando találkozása.

Budapest, március 18. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: A lapok szerint Clémenceau titokban találkozott Orlandoval. A találkozásról semmit sem közöltek a nyilvánossággal. Bizonyos, hogy a találkozás nem volt kedvező az antantra nézve. Az olasz nép jogosan van elkeseredve Wilsén és Lloyd George ellen, mert beszédeikben csak kis mértékben támogatják az olaszokat területi aspirációikban. Olaszország előtt intő példakép lebeg Románia, melyet az antant nem tudott megmenteni. A svájci lapok Clémenceau látogatását utolsó kísérletnek tekintik, melyet az antant Olaszország visszaszerzésére tett.

* **Köszönet nyilvánítás.** Mindazoknak kik megboldogult nagynéném özv. Bozsó Lajosné temetésén megjelentek és fájdalomukat részvétükkel enyhítették, ezúton mondok köszönetet az egész rokonság nevében Mann Lenke.

* **Gazdátlan ökörborju elárverezése.** A városi rendőrbíró közhírré teszi, hogy f. hó 11-én bitangságban talált ökörborju, miután igazolt tulajdonosa mai napig nem jelentkezett, f. hó 19-én d. e. 11 órakor a rendőrség udvarán nyilvánosan el fog árvereztetni.

* **Az impresszárió — a Vigadóban.** Elsőrangú filmszenzáció a Vigadó-mozgósínház mai ujdonsága, „Az impresszárió” című bűnügyi történet. Magyar művészek alakítják a darab főszerepeit, közöttük feltűnést fog kelteni Winteri Rudolf, az ördögös bűvész. Mellette Réthey Lajos, Szőke Lajos, Mattyasovszky Ilona és Adler Egon lépnek

fel. Mesteri rendezés és kiállítás biztosítja a darab nagy sikerét, amely az eddigi bemutatók alkalmával minden színpadon óriási volt. A darab csak ma, kedden lesz műsoron.

* **Keresek egy magánházat** nagy kerttel, udvarral, 2 esetleg 3 lakással bérbé. Cim Keledy főhadnagy, Uri-utca 24.

* **Főzönő.** Gör. kath. Szeminarium részére kerestetik egy 40—45 éves komoly tisztességes, vallásos kath. főzönő. Havibére 60 kor. Jelentkezni a Szeminariumban, Tisza Kálmán-tér.

* **Aszódi Kossuth-utcai fő és Rákóczi-uti Csekoládé Király fiókjába** szebbnél-szebb husvétitójások, Kugler Gerbeaud bonbonok megérkeztek.

* **Megbízható egér- és patkányirtó szer** (mezei egérnek is) méregmentes, embernek és háziállatnak ártalmatlan. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut 7-B.

* **Városligeti tőzsde** néven nyitotta meg a hősi halált Szőke Bálint, zvegye Pál-utca 1. szám alatt trafikját, amelyben dohányáru egész héten, finom levélpapír, gyufa, Stengl-lap, cigarettahívety, okmány és postabélyeg, mindenfajta ujság, könyv kapható. Egész nap nyitva. Felvesz előfizetéseket ujságokra.

* **Ne dobja ki pénzét új ruháért**, mert a kitünően bevált ruhafestékekkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag átfestheti. Egy levél ára 50 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszerárában, városháza mellett.

* **Fényképészeti lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb.** kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

* **Selyem a divat!** Gyönyörű kosztüm és ruhaselymek, finom gyapjuszövetek, blousok, tavaszi felöltők, kalapok, ernyők, ridikülők és piperecikkek legolcsóbban Cziller Imre nagyáruházában.

* **Ruhafesték** valódi két oroszán H védjegyű minden színben kapható. Ára 60 fillér. Viszonteladók árengedményben részesülnek. Farkas István „Apolló” drogeriája, Rákóczi-ut 7—B.

* **Pemete- és hársfamézcukorka** elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatása. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszerárában, a városháza mellett.

* **Tyukszemirtő három nap alatt elmulaszt** tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára K 1.50. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B.

IRODÁLOM

Magyar Nő.

A keresztény feminizmus lapja.

Az eddig havonként megjelenő Keresztény Nő új alakot nyert, amely mindenestre előnyére válik a keresztény nőmozgalom irányításának, valamint a Szociális Missziótársulat nagyobb arányú fellendítésének.

Ezen lap megjelenése a természetes fejlődés következménye és egy hatalmas lépés. Korszerű tett ahhoz, hogy a hivatott Szociális Missziótársulat még nagyobb mértékben irányítsa a keresztény nőmozgalomokat. A keresztény feminizmus iránya az, hogy minden kétértelműséget kizárólag a vallás erkölcsi alapon álljon.

Világos fővel és gyakorlati érzékkel fejt ki Farkas Edith a Szociális Missziótársulat alapító főnöknője a Zászlóbontás című cikkében a keresztény nők tömbbítésének szükségét s ezt a Szociális Missziótársulat elsőrangú feladatának tartja. Nagyon érdekes „Lássunk világosan” c. cikk, amely párhuzalba állítja a radikális és a keresztény feminizmust.

A többi cikk is arról tanuskodik, hogy a lap nagyon eleven, tartalmas és könnyed, ami szép jövőt jósol neki.

Minden keresztény nőnek járnia kell ezt a lapot, amely hónaponként kétszer jelenik meg. Előfizetési ára egy évre 8, fél-évre 4 korona. A szerkesztőség és kiadóhivatal IV., Váci ut 11—b. sz. alatt van, ahova az előzetést kell küldeni.

A Kath. Növendő Egyesület van hivatva arra, hogy a lap elsőrangú terjesztője legyen és a Szociális Missziótársulat nagyváradi Leányklubja is sokat tehet ez ügyben, bizonyára mindent meg is fog tenni, hogy ez a lap a váradi hölgyvilág kedvenc lapja legyen.

Varrólányok és tanuló-lányok

jó fizetéssel felvétetnek

Kesztenbaum Juliska
fűzőszalonjában, Rákóczi-ut.

* Istállótrágyát saját igánkkal házaktól elszállítunk. Telefon 1099.

Megnyilt

Haltenberger Vilmos

keimefestő és vegytisztító gyárának
második számú felvételi üzlete,
Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.

Vállal minden szak-
májába tartozó munkát,
elsőrendű kivitelben,
mérsékelt áron.

Színház.

Heti műsor:

Kedd; Mágnás Miska. (Jótekonycéiu előadás.)

Szerda: Őszi vihar. (Bemutató előadás.)

Csütörtök: Őszi vihar.

Péntek: Őszi vihar.

Szombat délután: Márványmenyasszony.

Szombat este; Kornevillei harangok.

Vasárnap délután: Románc.

Vasárnap este: Kóristalány. (Bemutató előadás.)

Őszi vihar.

Jó Dániel színműve, amelynek e hét szerdáján lesz a bemutatója a Szigligeti-színházban.

Szépen megírt, ügyesen felépített színpadi alkotás az Őszi vihar, amely a maga lélekfűző és felvonásról felvonásra egyre izzóbb hangulatu cselekményével az utolsó jelenetig lekötö a néző figyelmét.

Jó Dániel színpadi alkotásának értékét felismerte épp úgy Erdélyi Miklós színigazgató, az Őszi vihar nagyváradi művészi rendezője, mint az egész drámai együttes, amelynek szereplői nemcsak ambícióval, de a legélénkebb szerepszeretettel készülnek a szerdai bemutatóra. Az Őszi viharnak főszereplői Hevesy Mariska, P. Pintér Margit, Vámos Gizi, Tóth Elek, Bihari Ákos, Szigeti Jenő, Stoff Béla, Szabó Gyula és Ivánti Jenő lesznek.

A Kóristalány. Faragó Jenőnek és Komjáthy Károlynak kitűnő operettje, a Kóristalány vasárnap este fogja betölteni a műsort, amikor a társulat operettegyüttese áll sorompóba új babérokért, amelyekre kétségtelenül számíthat a Kóristalány című operettben. A kiváló zenei készséggel megírt partitúrának Komjáthy Károly a szerzője, az ötletgazdag szövegkönyvet pedig Faragó Jenő írta. A Kóristalány a budapesti

Városi Színházban került bemutatásra, amelynek műsorát sokáig uralta és még ma is kedvenc műsordarabja a budapesti közönségnek, amely következetesen zsufolt házakkal dokumentálja a Kóristalány iránt való érdeklődését.

Mágnás Miska a Gyermekbarát javára. Na este a népszerű Mágnás Miska a legnemesebb jótekonycél szolgálatában áll. A kitűnő operette béreltszünetben, kétségtelenül zsufolt ház előtt, ma este a Gyermekbarát Egyesület javára kerül színre.

APOLLÓ
mozgó-
színház

Kedden és szerdán

A csunya fiu

egy karier története 4 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 3 óra-
kor, hétköznap 5 órakor kezdődnek

VIGADÓ
mozgó-
színház

Kedden

Az impresárium

bűnügyi tört. 4 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 3 óra-
kor, hétköznap 5 órakor kezdődnek

URÁNIA
mozgó-
színház

Kedden

János vitéz

Az előadások vasárnap d. u. 3 óra-
kor, hétköznap 5 órakor kezdődnek

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR. Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY.

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r. t.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6.

Előnyös összeköttéseink folytán abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy anuitásos és kamatozó jelzálogkölcsonőket

ugy földekre mint városi bérházakra 15—65 évi időtartamra a legelőnyösebb kamattétel mellett

minden árfolyam levo-
nás nélkül

készítünk és folyósítunk.

Polgári Takarékpénztár
Részvénytársaság
Nagy-Várad.

Szépségápolási műterem

Bémer-tér 3., emelet,

ahol minden szépség-
hiba szakszerűen kezeltetik.
Pipercikkeit vidékre
is utasítással küldöm.

STERNBERG HELÉN
kozmetikusnő.

Nyílttér.

Betűszedő tanulónak fiu és
berakó tanulónak leány
fizetéssel felvétetik
a Szent László-nyomda
részv.-társaságnál.

Árjegyzék!

Porcellán mozsár, üvegi	8
Majolika gyümölcs állvány	8
Majolika láca fogóval	8
Majolika cukortartó díszes	8
Majolika gyümölcs készlet	8
Vize készlet csiszolt üvegből	8
Boros	8
Likör	8
Söröskészlet színes aranyozással	8
Boroskészlet színes	8
Vizekészlet színes	8
Likörkészlet színes	8
Befőtteskészlet kristály felv.	8
Gyümölcs készlet kristály üvegből	8
Majolika fah. sötét színes	5
Majolika vizeskanca színes	5
K. nyér kosár színes üveggel	5
China ezüst cukortartó	5
China ezüst gyümölcs állvány	5
Majolika virágvasa színes	5
Majolika virágfazék	5
Majolika dísz figura	5
Porcellán főzőlábos	5
Porcellán főzőfazék	5
Teakészlet színes aranyozással	40
Kávékészlet színes aranyozással	40
Feketes készlet színes aranyozással	60
Rbedőlkészlet felzerelve, sz. aranyozással	120
Hideg felvágó készlet sz. aranyozással	30
Mosdókészlet színes fin. díszítéssel	80
Fali tükör színes aranyozott kerettel	25
Asztali lámpa teljesen felzerelve	25
Függő	25
Teás pohár China ezüst foglalatban	8
Teás csesze szin. finom aranyozással	8
Kávé	8
Köpcösze	8
Főzőlábos barna tűzálló füllel	8

Nippek, Figurák, Szent Antal
szobrok, Mária szobrok, Szent-
telt víztartók, Konyhabere-
dezési cikkek, Képek, Ablak üvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben !!

KOMLOS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaiüveg
és dísz műanyag nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszáma 372.

ALKALMI VÁSÁR!

Selymek, kasmirok, női
fehérművek, szőnye-
gek nagy választékban

KELENGYE

áruház Szent László-tér
5. sz., a volt Krámer-
féle bolt helyiségben.

Kapuczinus-utcán a
legforgalmasabb helyen

egy bérház,

valamint Fürdő-utcán
több családi ház

ELADÓ.

Felvilágosítást ad Dr Imrik Gusztáv
ügyvéd, Sal Ferenc-utca 15. szám.
Telefon 416.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
5480—1918. sz.

Ebzárlat.

Ismételten előfordult ebveszettségi
eset folytán, az állategészségi utasítás
188. §-a értelmében az egész város
területére

90 napi ebzárlat

rendeltek el, mely idő alatt a város
területén levő ebek kötve tartandók,
nem lévén szabad az utcára csakis
szájkosárral ellátott vagy pórázon ve-
zetett ebet bocsájtani.

Minden az utcán talált kóbor eb, a
gyepmester által elfogatni és azonnal
kiirtatni fog.

Figyelmeztetnek az ebtulajdonosok
arra is, hogy ebeiken netalán észlelt
gyanus változásokat azonnal jelent-
sék be.

Ezen rendelet ellen vétő ebtulajdo-
nosok az 1888. évi VII. t.-c. 154. §-a
alapján 200 koronáig terjedhető pénz-
büntetéssel fognak büntettetni.

Nagyvárad (1918 március 16.)

Rendőrkapitányi hivatal.

Eladó egy malomberendezés,

ugymint malomszíták, hozzá-
való szíjtárcsák, transmissiók
és falitárcsák

Moskovits Adolf és Fiai
R.-T.-nál, Nagyváradon.

**Szép egyenes növésű
AKÁCFA-CSEMETÉK**

3-4 évesek az esztári gaz-
daságból nagyobb meny-
nyiségben eladók. Meg-
rendelések feladhatók:

Incze-irodában, Bémer-tér 3.

Feketegyőrösön

(Tenke mellett) 135
kis hold szántóföld
szabad kézből eladó.

Értekezhetni az
Általános Takarékpénztárnál
Nagyvárad, Bémer-tér.

**SZŐLŐBIRTOKOSOK FIGYELMÉBE!
FELHIVÁS.**

A nagyváradai szőlőbirtosokat fel-
hívom, hogy az általuk bejelentett 1917.
évi borteremés után járó termelési adót
jelen felhívástól számítva 8 napon belül
a városi fogyasztási adóhivatalnál saját
érdekekbe fizessék be.

Nagyvárad, 1918. évi márc. hó 15.

Juricskai s. k.
pénz és adóügyi tanácsos.

**VAS
és rézágak,**

afrik és lószőrmatracok,
amerikai és sodrony-
ágybetétek: öszsze-
hajtós ágyak eredeti
gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon-szám: 558.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai
magánvizsgákra előkészít
felelősséggel a Donát-féle
ker. magántanfolyam.

Minden hónapban kez-
dődik új ker. tanfolyam
hölgyek részére
gyors- és gépirásra, ker. számtanra,
könyvvitelre.

Beöthy Ödön-u. 30. Telefon 1000.

MOCSÁRY SÁNDOR

TELEFON 1404.

ZÖLDFÁ-ÉPÜLET, utcai helyiség.

Villany- és vízvezetékszerelő,
bádogos, lakatos, műszerész
..... és bronzműves.

Irógép, gramofon, kerékpár és
National Cassa javító. Electrotechni-
kai cikkek, 1/2 Wattos Wolfram szálak
Tungsram-égők állandóan raktáron.

Beraktározás!

Áruk, butorok, termények stb. hosz-
szabb vagy rövidebb időre való be-
raktározására megfelelő helyiségek,
ezeken kívül boros- és szárazpincék,
istállók, kocsiszínek is állanak ren-
delkezésre. A beraktározott árukat
tűz- és betörés ellen biztosítjuk.
Közelebbi felvilágosítással szolgál a

Fekete Sas és Zöldfa R.-T.
beraktározási osztálya.

Iroda Sas-passage 22. sz. lépcső.

TELEFONSZÁM: 14-00.

Madapród- és felsőipariskolába
való felvétele, valamint
gimnázium, reál és polgáristákat
magánvizsgálatra
felelősséggel előkészítik.

Ugyanott egy vagy két tanuló teljes el-
látást nyerhet. Guttman, Magyar-u. 9. sz.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű
fűzőszalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.

Perkszálloda épületében

Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szigligeti-színház mű-
vésznőinek egyedül tűző
szállítója. — Tisztításo-
kat és átalakításokat
elvégeztünk. Fűzők mér-
ték után a legközelebbi
idő alatt elkészítetnek.